

ЛЕСЯ. УКРАЇНКА

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА імені ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ДЛЯ ДОРОСЛИХ м. КИЄВА

Відділ краєзнавчої літератури та бібліографії

ЛЕСЯ УКРАЇНКА.
ЖИТТЯ,
ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
ТА ПОЕТИЧНА
ТВОРЧІСТЬ У КИЄВІ

/ДО 145-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВІДОМОЇ ПИСЬМЕННИЦІ ТА ПОЕТЕСИ/

ПУТІВНИК

КИЇВ 2016

“Я ПІДУ ЗА ТИМ СВІТЛОМ ЯСНИМ...”

Фото в кн. : *Леся Українка : сюжети з життя в ілюстраціях і документах : фотокнига.* – К. : Спалах, 2001. – С. 3.

Леся Українка... Це ніжне і дзвінке ім'я належить до найвеличніших імен нашого народу. *Життя і творчість великої української поетеси Лесі Українки тісно пов'язане з Києвом.*

Жити в Києві постійно поетеса не мала можливості, через хвороби перебувала на лікуванні в Криму і Одесі, в Бессарабії і Болгарії, в Німеччині й Італії, в Єгипті та Грузії, але *Київ все ж став для Лесі рідним містом.* Тут вона жила, навчалася, почала працювати. Значний вплив на становлення світогляду поетеси справили М. Драгоманов і найближчі друзі її батьків – М. Лисенко і М. Старицький.

1876 РІК

В кн. : Сто найвідоміших українців. – 2-е вид., виправ. і доп. - М. : Віче . - К. : Кн. Дім Орфей, 2002. – С. 336-341;
Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К. : Наук. думка, 1992. – С. 10.

1876 р. – січень.

Вперше Леся Українка приїхала в м. Київ разом з батьками, щоб попрощатися з М.П. Драгомановим, який виїздив за кордон в еміграцію.

Драгоманови жили в цей час на Кузнечній вулиці в будинку 36.

Лариса була на прощальному вечорі М.П. Драгоманова і добре запам'ятала його, навіть пам'ятала, як товариші дядька співали його улюблену пісню “Ой у полі билинонька коливається”.

1881 РІК

1881 р. – за другим приїздом до м. Києва, Леся проживала по вулиці Стрілецькій, № 26.

В кн. : *Київ : енциклопед. словарь. – 2-е. изд. – К. : Гл. редакция УСЭ, 1986. – С. 630.*

1882-1883, 1883-1884 рр. – з десятирічного віку, мешкає з матір'ю в Києві, Леся Українка зупинялася на вулиці Стрілецькій.

Олена Пчілка згадує: "Переїхали сюди – я з дітьми; чоловік лишився на службі в Ковелі. Жили ми тоді в Києві дві зими, на літо виїжджали до Колодяжного. У Києві ми оселилися на тихій Стрілецькій вулиці. До нас ходили вчителі, запрошені для науки до дітей, репетитори-студенти".

Будинок в Києві (Стрілецька, 15)
(1893 – 1894 рр.)

1883 РІК

1883 р. – жовтень. В Києві, в університетській клініці (зараз Бульвар Т.Г.Шевченка, № 17) Лесю Українку оперували.

В кн. : Киев : энциклопед.словарь. – 2-е. изд. – К. : Гл. редакция УСЭ, 1986. – С. 630.

1893-1894 РОКИ

1893 р. 12 вересня – Леся Українка приїжджала на весілля свого брата Михайла, який жив з дружиною на вул. Лабораторній, № 11.

1893-1894 рр. – Леся Українка самостійно приїхала в Київ з своєю молодшою сестрою Ольгою. Своєю адресою Леся зазначала так: “Київ, Стрілецькій провулок № 9. Писати прошу на моє ймення”. Сучасна адреса цього будинку: Стрілецька вул., № 15. Відомо було, що будинок належав тоді Григоровичам - Барським. Цей будинок існує і досі, є й мезонін; Знадвору на фронтоні напис: 1878 (рік спорудження). Це була перша окрема квартира Лесі Українки, вона прожила тут півроку, багато працювала. Тоді ж було написано багато віршів. Київська дата стоїть і під поезією “До Музи” (13 січня 1894 р.):

Прилинь до мене, чарівнице мила,
І запалай зорею надо мною,
Нехай на мене промінь, твій впаде...

В кн.: Хінкулов Л. Письменник жив у Києві: (літератур.- критич. розповіді). – К. : Дніпро, 1982. – С. 121-122, 123.
P.S. Книга являє собою літературну історію Києва, викладену в ряді белетризованих нарисів про письменників, які жили в нашому місті, відвідували його, залишили цікаві висловлювання про нього.

1895 – 1896 РОКИ

1895 р. – Батько Лесі Українки (П.А.Косач) одержав посаду в Києві, родина переїхала до Києва.

1895 р. – Поетеса зустрічається з революційно налаштованою молоддю. Зустрічаючись з гуртківцями “Плеяди”, вони збиралися найчастіше у Старицьких (на вул. Толстого, № 35), у Лисенків (на вулиці Рейтарській № 19), у Судовщиківих (вул. Лабораторна, № 11), а іноді у Лесі Українки на Стрелецькій вулиці № 15.

На засіданнях “Плеяди” читалися і власні художні твори, і переклади з іноземних мов, і філософські або соціально-політичні реферати.

В кн. : Хінкулов Л. Письменник жив у Києві... – К. : Дніпро, 1982. – С. 123, 126.

1895 р., жовтень – до кінця травня

1896 рр. – поетеса знову жила й працювала в Києві –на вулиці Назар’ївській № 21 (нині Вєтрова).

Будинок в Києві (Рогнединська, 1 / 13)
(1896 – 1901 рр.)

(В кн.: *Леся Українка: сюжети з життя...* С. 81.

Будинок князя Мещерського по вул. Рогнеденській, де у 1896-1901 рр. мало приміщення Київське літературно-артистичне товариство).

1897-1898 РОКИ

1897 р. – Лесю Українку відзначено премією (золотий жетон) за оповідання “Голосні струни”.

З 20 серпня до 5 грудня 1898 року – Поетеса знову в Києві на нинішній вулиці Саксаганського № 97.

Тут жила вона з червня 1899 р. до лютого 1900. 17 серпня 1899 року – Трупа М. Кропивницького поставила драму Лесі Українки “Блакитна троянда”

//Хінкулов Л. Письменник жив у Києві: (літературно-критичні розповіді). – К. : Дніпро, 1982. – С.127.

Будинок в Києві
вул.Саксаганського, 97.
(кол. Маріїнсько-
Благовіщенська, 97).

1899 – 1910 РОКИ

1899-1910 рр. Під час приїзду до Києва поетеса зупинялась безпосередньо у своєї мами Олени Пчілки (Олена Петрівна Драгоманова-Косач;
1849-1930 рр. – видавала в Києві журнали “Рідний край”, “Молода Україна”) в будинку № 97 по вулиці Маріїнсько-Благовіщенській (нині вулиця Саксаганського, № 97.
В будинку міститься Музей Лесі Українки

1901-1907 РОКИ

Вознесенська церква на Деміївці

В вересні 1901 та 1902 рр., влітку та у вересні-жовтні 1903 року, в липні 1905 року, взимку 1905 та 1906 рр. – Леся Українка приїжджала до Києва.

В січні 1907 р. – Була заарештована в Києві.

*25 липня 1907 р. – Леся Українка вінчалася з етнографом та фольклористом К.В. Квіткою у Вознесенській церкві на Деміївці (проспект 40-річчя Жовтня, № 54, зараз проспект *Голосіївський*) – подружжя мешкало на вулиці Велико-Підвальной (зараз вулиця *Ярославів Вал*) в будинку № 32, кв. 11.*

1908 – 1913 РОКИ

1908-1912 рр. – Перебуваючи в місті, поетеса відвідувала засідання “Українського клубу” (що знаходився по вулиці Володимирській № 42).

1910, 1911 та 1913 рр. – Леся Українка зупинялася в будинках № 115 і № 101 по вулиці Саксаганського, в будинку № 6 на Овруцькій вулиці, де тимчасово мешкала її мати.

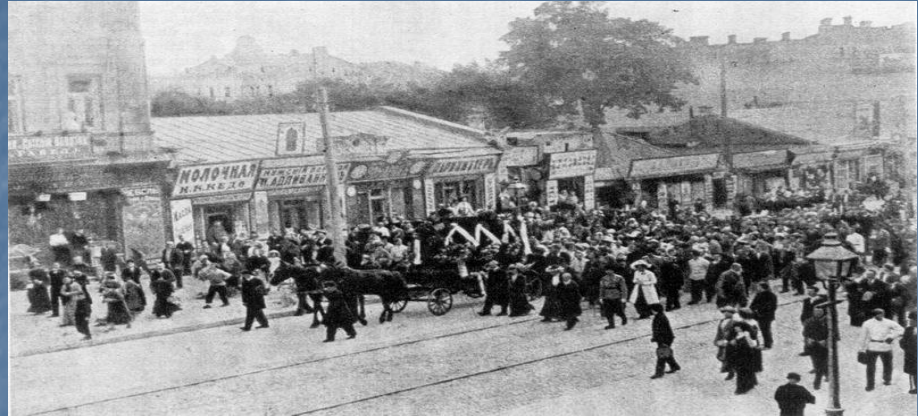
Від 28 квітня – до 12 травня 1913 року – Леся Українка востаннє була в Києві. Жила на нинішній вул. Саксаганського, № 101. Громадськість міста влаштувала вечір на честь поетеси, на якому вона особисто читала свої вірші в т.ч. “Досвітні вогні”. Леся Українка була знайома і підтримувала контакти в Києві з такими діячами, як: Л.Хецковели, П.Туганським, С.Мержинським, Г.Магтетом.

Будинок по вул.Саксаганського, № 115 в Києві. На фото – він у центрі-двоповерховий. Фото В.Галайби, 1980-і рр. [Фотоспомин: Київ, якого немає. – К. : 2000 р.]

1913 РІК

1 серпня (за старим стилем 19 липня) 1913 року – Леся Українка померла в м. Сурамі (Грузія).

ПРОЦЕСІЯ НА ВУЛИЦІ

В виданні: Леся Українка. – К. : Рад. школа, 1979. - С. 208.

8 серпня (за старим стилем 26 липня) 1913 року – Труну з її тілом привезли до Києва.

Поховали Лесю Українку (Ларису Косач-Квітку) на Байковому кладовищі.

БІЛЯ МОГИЛИ

В виданні : Лариса Петрівна Косач-Квітка (Леся Українка). Біогр. матер. : Спогади. Іконографія. – Нью-Йорк-К. : Факт, 2004. – С. 444.

В МІСТІ КИЄВІ ІМЕНЕМ ПОЕТЕСИ НАЗВАНІ:

**ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ
ЛЕСІ УКРАЇНКИ**
(Вулиця Тургенєвська, № 83-85)

**ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ
МУЗЕЙ**
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
(Вулиця Саксаганського, № 97)

Леся Українка в Києві // Кальницький,
М. Нариси з історії Києва : посібник для
середніх загальноосвітніх
навчальних закладів. – К. : Генеза,
2002. – С. 197.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
(Вулиця Богдана Хмельницького,
№ 5,)

ПАМ'ЯТНИКИ

Пам'ятник
Лесі Українці в
Маріїнському парку.

Пам'ятник встановлено
в 1965 р. Скульптор
В.З. Бородай, архітектор
А.Ф. Ігнащенко.

Постать заввишки 3.4 м
відлита з бронзи і встановлена
на невеликому гранітному
подіумі.

Пам'ятник Лесі Українці (площа Лесі Українки)

Скульптор Г.Н. Кальченко,
архітектор А.Ф. Ігнащенко.
Встановлено в 1973 р.

Пам'ятник заввишки 10 м,
постать бронзова, постамент з
чорного лабрадориту

**Пам'ятник Лесі Українці, що
знаходиться на
Вознесенському узвозі, 20.**

**На території Національної
академії образотворчого
мистецтва і архітектури
(скульптор Володимир
Прядка)**

*Пам'ятник Лесі
Українці.
Фрометівська
вулиця, № 9.*

*Територія
Міжрегіональної
академії управління
персоналом.*

*Скульптори:
Б. Ю. Крилов і
О. Ю Сидорук.
Встановлено в 2000 р.*

ПОГРУДДЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

*БУДИНОК В КИЄВІ
(вул. Саксаганського, 97)
(1899 – 1909 рр.)*

Гранітну меморіальну дошку виготовили скульптор Г.Н. Кальченко і архітектор А.Ф. Ігнащенко.

Встановлена в 1971 р.

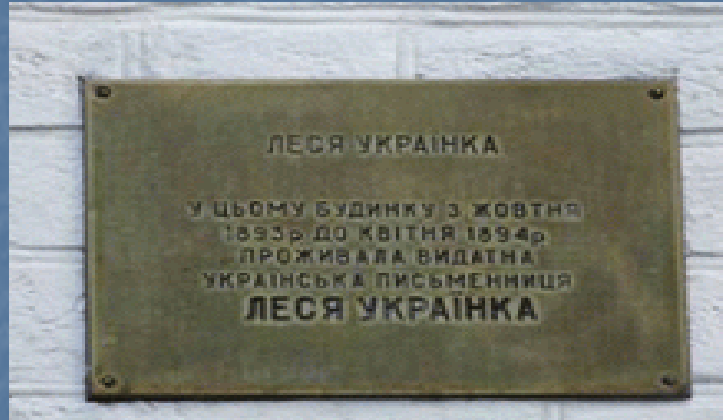
ЇЇ ІМ'Я У КИЄВІ НОСЯТЬ БУЛЬВАР, ПЛОЩА, ГІМНАЗІЯ

ГІМНАЗІЯ ІМЕНІ
ЛЕСІ УКРАЇНКИ,
№ 117.
2008 р.

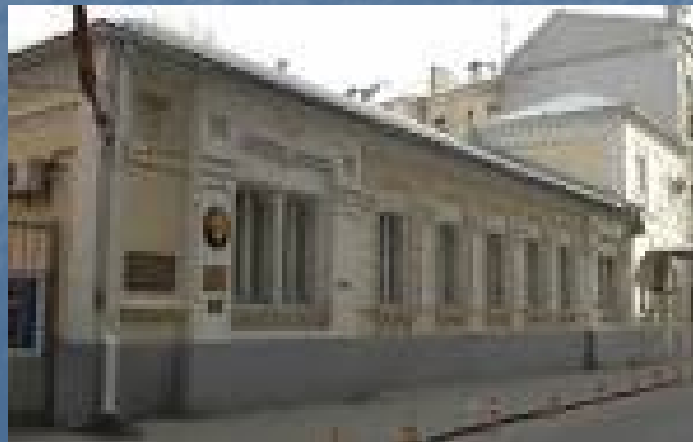
Вигляд у
перспективі
вул.
Лютеранської, 10.

МЕМОРІАЛЬНІ ДОШКИ НА ФАСАДАХ БУДИНКІВ

Меморіальна дошка розміщена на фасадному будинку садиби в Києві (Стрілецька, 15) (1893 – 1894 рр.)

Леся Українка з сестрою Ольгою мешкали у флігелі у дворі садиби. Нині тут розміщено посольство Норвегії.

ІМ'Я ЛЕСІ УКРАЇНКИ В СТРИТ-АРТІ

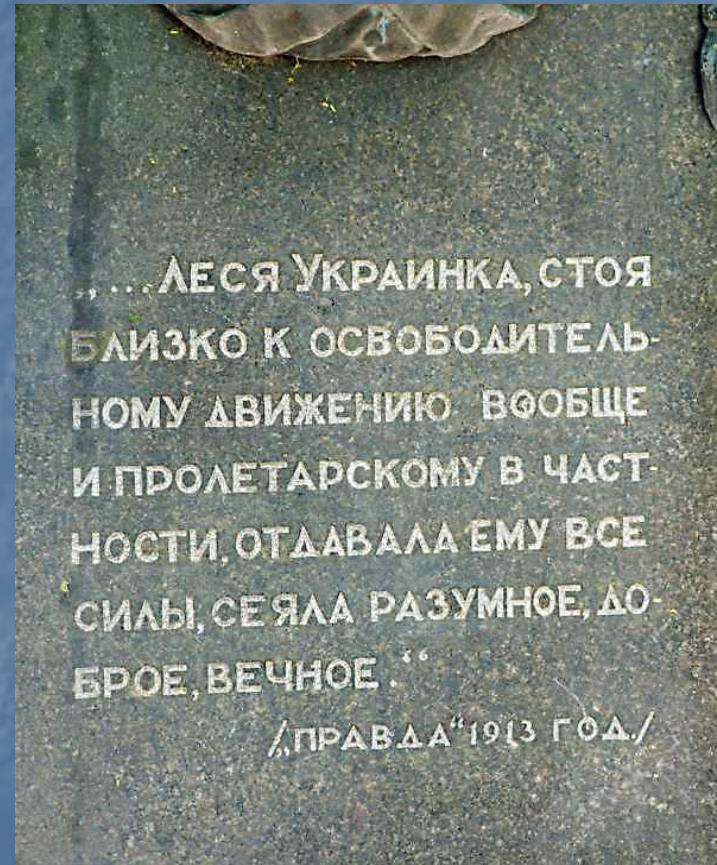

На вулиці Стрелецькій, № 28 є мурал, де, за словами художників, зображена Леся Українка. Цим Муралом вони підкреслили особливість цього місця. Зображена жінка нібито дивиться в будинок навпроти, де дійсно жила Леся Українка.

*Пам'ятник на могилі Лесі Українки на старому
Байковому цвинтарі в Києві. Скульптор Г.Л. Петрашевич.
Встановлено в 1939 р.*

*Пам'ятник на могилі Лесі Українки
на старому Байковому
цвинтарі в Києві. Напис*

ДОКУМЕНТИ, ЩО ПРЕДСТАВЛЕНІ В ПУТІВНИКУ

Будинок по вул. Саксаганського, № 115 в Києві. Фото В.Галайби, 1980-і рр. [Київ, якого немає : фотоспомин.– К. : 2000 р.]

Київ : енциклопед. словарь. – 2-е. изд. – К. : Гл. редакция УСЭ, 1986. – С. 630.

Лариса Петрівна Косач-Квітка (Леся Українка). Біогр. матер. : Спогади. Іконографія. – Нью-Йорк-К. : Факт, 2004. – С. 444.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. – К. : Наук. думка, 1992. – С. 10.

Саксаганського, 97 // Друг, О. Особняки Києва / Ольга Друг, Дмитро Малаков. – К. : КИЙ, 2004. – С. 432.

Сто найвідоміших українців. – 2-е вид., виправ. і доп. - М. : Віче . - К. : Кн. Дім Орфей, 2002. – С. 336-341.

Леся Українка. – К. : Рад. школа, 1979. - С. 208.

Леся Українка в Києві // Кальницький, М. Нариси з історії Києва : навчальний посібник для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. – К. : Генеза, 2002. – С. 197.

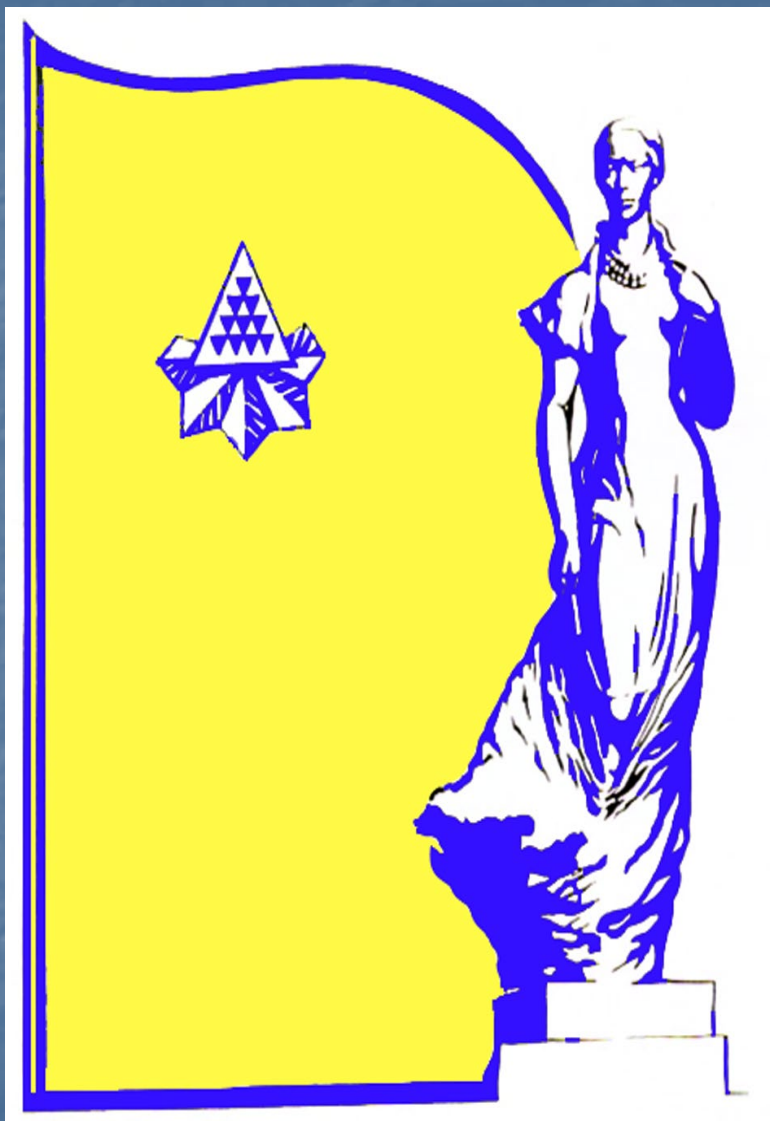
Леся Українка : сюжети з життя в ілюстраціях і документах : фотокнига. – К. : Спалах, 2001. – С. 3.

Хінкулов Л. Письменник жив у Києві: (літератур.-критич. розповіді). – К. : Дніпро, 1982. – С. 121-122, 123.

Інтернет-джерела:

<http://www.l-ukrainka.name/uk/Gallery/MemPlaces/KyivSax97/BustLUkrainka.html>

<http://ridna.ua/2011/02/postat-lesi-ukrajinky-heohrafiya-pamyatnykiv-i-muzejiv/>

*Відділ краєзнавчої літератури та
бібліографії*

вул. В. Вінниченко, 16,

тел.: (044) 486-00-77;

e-mail: kyivkrayn@gmail.com

Путівник підготувала

Грищенко Надія, завідувач відділу

*Блог: [http://kiekray-
nadin.blogspot.com](http://kiekray-nadin.blogspot.com)*

*© Публічна бібліотека
ім. Лесі Українки для дорослих*